

In gesprek over: 80

Open Deur bestaat tachtig jaar. Reden om de tachtiger centraal te zetten in dit septembernummer. Deze leeftijdsfase brengt van alles met zich mee: gebreken, zorgen, gedachten over het levenseinde, maar ook kansen en wijsheid. En daarbij komt dat een oudere ook een rolmodel kan zijn voor jongere generaties. Er zijn van tachtigers veel mooie portretten gemaakt, met beelden en teksten. Recente portretten of eeuwenoude portretten, zoals in *Prediker*. We gaan er met elkaar over in gesprek.

Rolmodellen

Als tachtiger kun je nog van grote betekenis zijn voor anderen. “Tachtigers kunnen de rolmodellen worden voor de jongere generaties (...)” schrijft Wout Huizinga op pag. 3.

- Heeft u zelf in uw leven zo'n rolmodel gehad?
- Zo ja, wat heeft deze persoon voor u betekend, wat heeft u van deze persoon geleerd?
- Op welke manier kunt u zelf (wellicht bent u zelf een tachtiger (geweest), wellicht bent u nog onderweg) een rolmodel zijn voor anderen? Als u het moeilijk vindt deze vraag voor uzelf te beantwoorden, denk er dan samen over na.

Het ouder worden komt met gebreken, elke tachtiger zal dat kunnen beamen. Maar ouder worden brengt ook mooie, bijzondere omstandigheden en kwaliteiten met zich mee.

- Benoem samen enkele van deze bijzondere omstandigheden en kwaliteiten.

Op pag. 16 zien we het beeld van een kunstschilder. Zijn kleindochter vraagt hem: ‘Opa, bent u oud?’

- Bespreek met elkaar het antwoord dat de opa geeft.
- Welk antwoord zou u geven op de vraag ‘Wanneer ben je oud?’

Portretten van tachtigers

Op pag. 4 en 5 staan drie portretten van tachtigers beschreven. Lees en bekijk ze met elkaar.

- In welk portret herkent u iets van uzelf? Waarom?
- Waarvan denkt u ‘zo zou ik het nooit willen’ en waarom?

Abraham Heschel schrijft over ouderdom als een kans om inzichten op te doen, als een kans om gevormd te worden.

- Lees met elkaar de tekst van Heschel op pag. 9.
- Wat vindt u van deze visie op ouderdom?
- Herkent u iets van de ‘inzichten en waarden’ die Heschel opnoemt bij de ouderen die u kent of kende?

Leven in het licht van het einde

“Het is onmiskenbaar dat het besef van de eigen eindigheid zich meer en meer opdringt” schrijft Wout Huizinga op pag. 3. De tachtigjarige wordt geconfronteerd met het eigen levenseinde. Mensen gaan daar echter op verschillende manieren mee om:

- De een zegt: ‘Ik koop geen nieuwe televisie meer, want ik leef toch niet meer zo lang.’
- De ander zegt: ‘Ik laat me niet leiden door het idee dat ik niet zo lang meer zal leven, en koop die nieuwe televisie wel.’
- Met welke gedachte voelt u zich het meest verwant?

Als je ouder wordt, ga je meer en meer herinneringen ophalen aan vroegere jaren.

- Herkent u dit bij uzelf of bij anderen?
- Kunt u voor uzelf of voor degene bij wie u dit herkent, eens nagaan waarom het ophalen van herinneringen van belang is?
- Zou u een dierbare herinnering met elkaar willen delen?

Doeke Post heeft duidelijk voor ogen hoe hij *niet* oud wil worden: hij wil niet dement worden, hij wil geen chronische ziekten krijgen die hem ernstig beperken en hij wil niet nog jaren in een verpleeghuis wonen (pag. 7).

- Wat vindt u van zijn manier van denken?
- Heeft u voor uzelf ook nagedacht over hoe u *niet* oud zou willen worden?
- Is het beeld van de zelfredzame, zelfbeslissende mens niet een eenzijdig beeld? Hoe kijkt u daar tegenaan?
- Zou de manier waarop je tegen beperkingen aankijkt misschien ook kunnen veranderen in de loop van het leven? Heeft u dat zelf wel eens meegemaakt, of bij anderen?

Prediker en ouderdom

Stephan de Jong schrijft over Prediker en de manier waarop hij naar ouderdom kijkt. Uit Prediker 12 komt de volgende tekst:

1 Gedenk daarom je schepper in de dagen van je jeugd – voordat de slechte dagen komen en de jaren naderen waarvan je zegt: In deze jaren vind ik weinig vreugde meer.

*2 Voordat de zon verduistert,
de sterren en de maan niet langer stralen,
de lucht ook na de regen grauw van wolken wordt.*

*3 De dag waarop de wachter trillend voor het huis staat,
de soldaten kromgebogen voortgaan,
de maalsters langzaam verdwijnen,
de vrouwen uit het venster staren en een schaduw lijken.*

*4 Wanneer de deuren naar de straat worden gesloten,
de molen geen geluid meer maakt,
het fluiten van de vogels ijl van toon wordt,
wanneer hun lied versterft.*

*5 Je durft geen heuvel te beklimmen,
de weg is vol gevaar.
De amandelboom behoudt zijn wintertooi,
de sprinkhaan sleept zich voort,
de kapperbes droogt uit.*

*Een mens gaat naar zijn eeuwig huis,
een klaagzang vult de straat.*

*6 Voordat het zilverkoord wordt weggenomen,
de gouden lamp gebroken,
de waterkruik in stukken valt,
het scheprad bij de put wordt stukgebroken.*

7 Wanneer het stof terugkeert naar de aarde,

*weer wordt zoals het was,
wanneer de adem van het leven weer naar God gaat,
die het leven heeft gegeven.
8 Lucht en leegte, zegt Prediker,
alles is leegte.*

Op een bijzondere manier beschrijft Prediker hier de kenmerken van de ouderdom.

- Probeer met elkaar te ontdekken wat Prediker met de verschillende beschrijvingen bedoelt.
- Wat vindt u van zijn advies uit vers 1 'Gedenk daarom je schepper in de dagen van je jeugd'?

Tot slot

Her en der in dit nummer van *Open Deur* staan gedichten over de ouderdom. Zoek voor uzelf het gedicht op dat u het meest aanspreekt, en lees elkaar, ter afsluiting van dit gespreksmoment, uw keuze voor.

Annemarie Roding, predikant in de Protestantse Kerk in Nederland en geestelijk verzorger bij Careyn